תوراه أور • الباراشات **בראשית** • مامار 7

ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו...

«وقال **ה' אלקים**: هوذا الإنسان قد صار كواحد منا»

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسيدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/bereishis/7

1 **ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו כו'. י"ל** [יש לומר] **א' מהו שע"י עה"ד** [עץ הדעת] **נפקחו עיניהם להיות כאלקים יודעי טו"ר** [טוב ורע].

«وقال **ה' אלקים**: ها إن الإنسان قد صار كواحد منا، عارفًا الخير والشر؛ والآن، لئلا يمد يده، إلخ». ويُطرح أولًا سؤال: ما معنى أن عينيهما انفتحتا، من خلال شجرة المعرفة، حتى يصيرا مثل **אלקים**، عارفين الخير والشر؟

וגם מ"ש ה' אלקים ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ומה איכפת לו בזה הרי מה שצוה אותו שלא לאכול הוא ג"כ כדי שלא ימות.

وكذلك [ينبغي أن نفهم] ما قاله **ה' אלקים**: «والآن، لئلا يمد يده ويأخذ أيضًا من شجرة الحياة، ويأكل، ويحيا إلى الأبد»؛ فلماذا يشغله هذا؟ فبعد كل شيء، إن ما نهاه عن أكله كان أيضًا لكيلا يموت.

2 **ועוד והוא העיקר מאין ידע הנחש מזה אשר ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם שלפי האמת כן הוא.**

وفوق ذلك، وهذا هو [السؤال] الأهم: من أين علمت الحية بهذا: «أن أعينكم ستنفتح في اليوم الذي تأكلون منه»؟ وهذا حق في الواقع.

ואם אדם ששמע הצווי מהקב"ה לא הכיר בזה רק כפשוטו שאמר לו ה' אלהים כי ביום אכלך ממנו מות תמות והנחש לא נזכר כלל ששמע הצווי הזה

وإذا كان آدم، الذي سمع الوصية من **ה'**، لم يفهم منها سوى معناها الظاهر، أي أن **ה' אלקים** قال له: «فإنك في اليوم الذي تأكل منه تموت موتًا»؛ والحية لا يرد ذكرها مطلقًا على أنها سمعت هذه الوصية؛

וגם אם שמע כשנצטווה אדם מאין היה בו בינה יתירה להבין דבר מתוך דבר יותר מהאדם עצמו. אם לא שנאמר שגבוה הוא מהאדם וכ"ז [וכל זה] **פלאי.**

وحتى لو سمعتها [أي الوصية] حين أُمر آدم، فمن أين كان لها فهم زائد، حتى تستنبط أمرًا من أمر أكثر من آدم نفسه؟ أإلا أن نقول إنها أرفع من الإنسان؟ وكل هذا عجيب.

הנה תחלה יתבאר מ"ש האדם היה כאחד ממנו לדעת טו"ר [טוב ורע] **שהוא מאמר ה' להמלאכים ומשמע שלמעלה יודעים את הטוב ואת הרע גם שניהם.**

والآن، لنشرح أولًا ما ورد: «صار الإنسان كواحد منا، عارفًا الخير والشر». وهذا قول **ה'** للملائكة، ويُفهم منه أن الذين في العلو يعرفون الخير والشر كليهما.

אבל מ״מ אינן מעורבים זה בזה כי גלוי וידוע שזה טוב וזה רע ומובדל הרע מן הטוב אע״פ [אף על פי] **שידוע שם הטו״ר** [הטוב ורע].

ومع ذلك، فهما غير مختلطين أحدهما بالآخر؛ إذ يتّضح ويُعلم أن هذا خير وأن ذاك شر، والشر منفصل عن الخير، مع أن الخير والشر معلومَان هناك.

משא״כ בחי׳ עה״ד [עץ הדעת] **טו״ר** [טוב ורע] **היינו בחי׳ תערובת הטוב עם רע שהרע יונק מהטוב והטוב מהרע והיו לאחדים.**

أما مستوى أو جانب (bechinah ,**בחינה**) شجرة معرفة الخير والشر، فليس كذلك؛ فهذا المستوى هو اختلاط الخير بالشر، حيث يستمد الشر غذاءه من الخير، ويستمد الخير غذاءه من الشر، ويصيران واحدًا.

3 **וצ״ל דהרי פי׳ עץ הדעת טוב ורע היינו לשון ידיעה וא״כ למה נעשה תערובת טו״ר** [טוב ורע] **מחמת הדעת בטו״ר** [בטוב ורע] **הלא למעלה ג״כ ידוע הטו״ר** [הטוב ורע].

والآن، لا بدّ من [توضيح] هذا: فمعنى «شجرة معرفة الخير والشر» هو تعبير عن المعرفة؛ فإذا كان الأمر كذلك، فلماذا نشأ امتزاج الخير والشر بسبب معرفة الخير والشر؟ فالخير والشر معروفان أيضًا في الأعلى!

אך ההפרש בזה הוא ענין ההפרש בין מקיף לפנימי כי בחי׳ ידיעת הטו״ר [הטוב ורע] **שלמעלה היא בבחי׳ מקיף בלבד**

لكن الفرق هنا هو الفرق بين المحيط (makif ,**מקיף**) والداخلي (pnimi ,**פנימי**)، إذ إن معرفة الخير والشر في الأعلى ليست إلا على نحو الإحاطة.

ולכן יכול להיות הבדלה בין טוב לרע שידע את הרע ולא יחליפנו ולא ימירנו בטוב ח״ו [חס ושלום].

ولذلك يمكن أن يبقى الخير والشر منفصلين، بحيث يعرف الشر، لكنه لا يبدّله ولا يستعيض عنه بالخير، حاشا.

כענין שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שאע״פ [שאף על פי] **שהיא בהיכלי מלך אבל יודע הוא ומכירה ששממית היא.**

كما في قول: «يمكن أن تمسك العنكبوت بيديك، ومع ذلك فهي في قصور الملك»: فعلى الرغم من أنها في قصور الملك، فإنه يعرفها ويدرك أنها عنكبوت.

4 **ויש הבדלה בין טוב לרע כמאמר המבדיל בין קודש לחול. והיינו מצד שיודע טו״ר** [טוב ורע] **בבחינת מקיף עליהם ולכן אינם מתערבים יחד.**

وثمة فصل بين الخير والشر، كما في القول [القائل]: «الفاصل بين المقدّس والدنيوي». أي إن ذلك لأن **ה׳** يعلم الخير والشر على نحوٍ يحيط بهما، ولذلك لا يختلطان أحدهما بالآخر.

וכענין בחינת לבונה זכה שבי״א סממני הקטורת שהעשרה סממנים הם י׳ נצוצי קדושה המובלעים בקליפות והי״א היא לבונה היא בחינת מקיף עליהם ואינה מתלבשת בפנימיותם.

وهذا يشبه مستوى (**בחינה**, bechinah) اللبان النقي من بين مكوّنات البخور الإحدى عشرة: فالمكوّنات العشرة هي عشر شرارات من القداسة ابتُلعت في القشور (**קליפות**, kelipos)، أما الحادي عشر، أي اللبان، فهو مستوى يحيط بها ولا يتلبّس بباطنها.

(ולבונה היא ג״כ חיות להם אבל לפי שהחיות הזה שהיא מחיה אותם הוא רק ע״י שהיא בבחי׳ מקיף בלבד עליהם ע״כ אינה מתערבת עמם כלל וכולה טוב).

(واللبان أيضًا قوة حياة لها؛ لكن بما أن قوة الحياة التي يحيي بها القشور لا تكون إلا من خلال كونه محيطًا بها فحسب، فإنه لا يختلط بها مطلقًا، وهو خير كله).

והנה המקיף הוא גם דוחה את החיצונים כנראה בציור האילן שבפרד״ס [שבפרדס רמונים] **במקיפים ופנימיים שמעמד ומצב הקליפות אחוריהם אל המקיף כו׳. משא״כ בחי׳ עה״ד** [עץ הדעת] **טו״ר** [טוב ורע] **הוא בחי׳ פנימי ואז הטוב מעורב עם הרע ממש.**

والنور المحيط يصدّ القوى الخارجية أيضًا، كما يظهر في رسم الشجرة في كتاب Pardes، في [الأنوار] المحيطة والداخلية، حيث تكون هيئة القشور (**קליפות**) ووضعها بحيث تولّي ظهورها إلى النور المحيط، إلخ. أما مستوى شجرة معرفة الخير والشر فليس كذلك؛ فهو مستوى داخلي، وعندئذ يختلط الخير بالشر اختلاطًا حقيقيًا.

5 **וז״ש** [וזהו שכתוב] **הן האדם היה כאחד ממנו. פי׳ שהוא היה ג״כ כאחד ממנו פי׳ כמו שבבחי׳ אחדות דהיינו למעלה ידוע הטו״ר** [הטוב ורע] **כן היה גם הוא ע״י שטעם מעה״ד** [מעץ הדעת] **המעורב טו״ר** [טוב ורע].

وهذا هو [معنى] ما قيل: «ها إنّ الإنسان قد صار كواحد (**כאחד**, ke'echad) منّا». أي إنه هو أيضًا صار كواحد منّا؛ أي كما أن الخير والشر معروفان في مستوى الوحدة (**אחדות**, achdus)، أي في الأعلى، كذلك صار هو أيضًا، حين ذاق من شجرة المعرفة، المختلطة بالخير والشر.

אבל לו הדבר מזיק כי הרי האדם הוא מבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] **ומיד שידע הוא מן הרע ע"י שטעם מעה"ד** [מעץ הדעת] **הרי יתערב עמו ויהי'** [ויהיה] **הוא ממש מעורב ברע.**

لكن الأمر يضرّه، لأن الإنسان من مرتبة الباطن؛ وما إن يعرف الشر، من خلال ذوقه من شجرة المعرفة، حتى يختلط به، ويصبح هو نفسه مختلطًا بالشر.

לא כמו שהוא למעלה שאעפ"י [שאף על פי] **שיודעים גם את הרע מ"מ מובדל הוא ומרוחק מן הטוב ואין לו התקרבות כו' לפי שהוא בבחי' מקיף.**

لا كما هو الأمر في الأعلى، حيث إن الشر، مع أنه معروف أيضًا، يبقى مع ذلك منفصلًا وبعيدًا عن الخير، ولا تكون له صلة به [وما إلى ذلك]، لأنه في مرتبة الإحاطة.

אבל האדם שהוא מבחי' פנימי כשידע גם הוא מן הרע אזי יתערב הוא גם הוא ממש עם הרע

أما الإنسان، الذي هو من مرتبة الباطن، فحين يعرف هو أيضًا الشر، فإنه هو أيضًا يختلط بالشر فعلًا.

כי בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] **א"א להיות כ"כ** [כל כך] **מובדל הרע כנ"ל ואז הוא קשה מאד להפריד את הרע אלא מלחמה עצומה היא ולאם מלאם יאמץ פעמים זה גובר ופעמים שכנגדו גובר.**

لأنه في مرتبة الباطن يستحيل أن يكون الشر منفصلًا إلى هذا الحد، كما سبق؛ وعندئذ يصعب جدًا فصل الشر، بل تكون حربًا عظيمة: «وتكون أمة أشد من أمة»؛ فتارة يغلب هذا، وتارة يغلب خصمه.

כאשר מצאנו ראינו בנשמות ישראל מראש הדורות עד עתה שהיו כמה עתים משונים פעמים בדור א' היו נשמות שבמעלה עליונה ונצחו את הרע.

كما وجدنا ورأينا في نفوس إسرائيل، من الأجيال الأولى إلى الآن، أنه مرّت أزمنة كثيرة مختلفة: ففي بعض الأحيان، في جيل واحد، كانت هناك نفوس رفيعة المقام غلبت الشر،

6 **ובדור אחר היו רשעים גדולים שגבר הרע מאד. והיינו כי כולם נמשכים מאדה"ר** [מאדם הראשון] **והיה בו ג"כ שינויים אלו פעמים גבר הוא ופעמים גבר הרע עליו.**

وفي جيل آخر كان رجال أشرار عظام، غلب فيهم الشر غلبة شديدة. وذلك لأنهم جميعًا يستمدّون أصلهم من آدم الأول (**אדם הראשון**)، وكانت هذه التغيّرات فيه أيضًا: فتارةً كان هو الغالب، وتارةً كان الشر يغلبه.

וכ״ז [וכל זה] **היה לפי שהוא בבחי׳ פנימיות ומיד שידע מן הרע נתערב עמו ממש וא״כ הוא מלחמה גדולה וקשה להפרידו מאד אלא עת כך ועת כך כנ״ל.**

وكان كل ذلك لأنه من مستوى البعد الباطني (**פנימיות**, pnimiyus)، وما إن عرف الشر حتى اختلط به فعلًا؛ ومن ثم فهذه حرب عظيمة، ومن الصعب جدًا الفصل بينهما، بل [ثمة] وقتٌ [لهذا] ووقتٌ [لذاك]، كما سبق بيانه.

7 **וכן גם עפ״י** [על פי] **פשוט שמקודם היו ערומים והיו עסוקים בתשמיש להוליד בנים ולא יתבוששו כמו שהיו אוכלים ושותים כי מצות ה׳ היא ולא היו יודעים כלל שיש תאוה בזה**

وكذلك أيضًا بحسب [المعنى البسيط]: كانا من قبل عاريين، وكانا يقيمان العلاقة الزوجية لإنجاب الأولاد، و«لم يكونا يستحيان»، كما كانا يأكلان ويشربان، لأن ذلك كان وصيةً من **ה׳**، ولم يكونا يعلمان إطلاقًا أن في ذلك رغبة؛

אבל אחר שאכל עה״ד [עץ הדעת] **וידעו שיש תאוה בזה אזי קשה לפרוש כו׳.**

لكن بعد أن أكل من شجرة المعرفة، وعرفا أن في ذلك رغبة، صار من الصعب الامتناع، إلخ.

8 **ולכן לא רצה הקדוש ברוך הוא שיטעם האדם מעה״ד** [מעץ הדעת] **כי לו הדבר מזיק כנ״ל והיה רוצה שלא ידע ממציאת הרע כלל ויהיה כולו קדוש ולא רצה להכניסו במלחמה עצומה הזאת.**

ولذلك لم يُرِد **ה׳** أن يذوق الإنسان من شجرة المعرفة، لأن ذلك يضرّه، كما تقدم. أراد ألا يعرف الإنسان بوجود الشر قط، وأن يكون مقدسًا بكليته، ولم يُرِد أن يُدخله في هذه الحرب الهائلة.

אבל אחר שכבר טעם מעה״ד [מעץ הדעת] **ונתערב ברע אז אמר פן ישלח ידו ולקח גם מעה״ח** [מעץ החיים] **ואכל וחי לעלם.**

لكن بعد أن ذاق بالفعل من شجرة المعرفة واختلط بالشر، قال حينئذٍ: «لئلا يمدّ يده فيأخذ أيضًا من شجرة الحياة، ويأكل، ويحيا إلى الأبد».

פי׳ שחשש עוד מעתה שכבר נתערב ברע ולקח גם מעה״ח [מעץ החיים] **ששרשו מבחי׳ שלמעלה מהשבירה שמשם הוא שהיה התחלת המיתה והתהוות עה״ד** [עץ הדעת] **טו״ר** [טוב ורע] **משא״כ מה שלמעלה מהשבירה הוא עה״ח** [עץ החיים] **ואם יאכל גם ממנו וחי לעולם.**

أي إنه خشي الآن أيضًا، بعد أن اختلط بالشر، [أن يأخذ] أيضًا من شجرة الحياة، التي ترجع جذورها إلى مستوى فوق الانكسار؛ إذ إن بداية الموت ونشأة شجرة معرفة الخير والشر كانتا من [الانكسار]، أما ما فوق الانكسار فهو شجرة الحياة؛ وإن أكل منها أيضًا، عاش إلى الأبد.

פי׳ כי הרי באמת בבחי׳ זו נאמר אם צדקת מה תתן לו (איוב לה) **ורבו פשעיך מה תעשה לו**

أي إنه في الحقيقة يقال عن هذا المستوى: «إن كنتَ بارًّا، فماذا تعطيه؟» (**איוב** 35)، «[وإن] كثرت خطاياك، فماذا تفعل له؟»

וא״כ אף שמעורב ברע הרי גם אם רבו פשעיך כו׳ ויכול להיות וחי לעולם ואז גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם

فإذا كان الأمر كذلك، فعلى الرغم من اختلاطه بالشر، فإنه حتى «إن كثرت خطاياك»، إلخ، يمكنه أن «يحيا إلى الأبد»؛ وعندئذٍ يكون للشر الذي فيه أيضًا بقاء إلى الأبد،

מאחר שהוא בבחי׳ פנימי׳ [פנימיות / פנימית] **והרע מעורב כו׳ וא״א לו להפרידו מעליו. א״כ כשיהיה הוא חי לעולם אזי גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם.**

لأنه في مرتبة الباطن، والشر مختلط [فيه]، إلخ، ولا يستطيع أن يفصله عن نفسه. فإذا كان الأمر كذلك، فعندما يحيا إلى الأبد، يكون للشر الذي فيه أيضًا بقاء إلى الأبد.

9 **וזהו היפך הכוונה שהרי צ״ל בלע המות לנצח שיהיה ובערת הרע כמאמר והרשעה כולה בעשן תכלה שזה יהיה לימות המשיח.**

وهذا على خلاف المقصود، إذ لا بد من [تحقّق] «يبتلع الموتَ إلى الأبد»، وأن «تزيل الشر»، كما ورد في القول: «وكلّ الشرّ يزول كالدخان»؛ وهذا سيكون في أيام **משיח** (Moshiach).

כי בכל משך הגלות הוא עת הבירורים והפרדת הרע והיינו ע״י בחי׳ חכמה דבחכמה אתבררו להפריד הרע מהטוב

فإن مدة المنفى كلها هي زمن التنقيات (**בירורים**, beirurim) وفصل الشر؛ وهذا يكون من خلال مستوى الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، إذ «بالحكمة يُنقَّون»، لفصل الشر عن الخير.

ולכן נק׳ החכמה דין. שלא כמו שדימו המקובלים הראשונים שהחכ׳ [שהחכמה] **כולה חסד שהרי היא מקור חסד.**

ولذلك تُسمّى الحكمة حكماً (**דין**, din)، خلافاً لما ظنّه أوائل القبّاليين، من أن الحكمة كلها إحسان، لأنها مصدر الإحسان (**חסד**, Chesed).

והחייט המציא שיש בה ג"כ דין ושבחו האר"י [האלקי רבי יצחק] **ז"ל** [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] **שכך מבואר בזוהר באדרא כחמרא דשקיט ושכיך על דורדיי' כו'.**

والحيّاط هو الذي استنبط أن فيها حكماً أيضاً، وقد أثنى عليه الأريزال (**האריז"ל**)، إذ ورد هذا التفسير في الزوهار، في الإدرا: «كالخمر الساكنة والراكدة على ثُفْلها» وما إلى ذلك.

כי מאחר שיש בירורים להפריד הרע וזהו ע"י גבורות וע"ז נאמר (תהלים צד) **אשרי הגבר אשר תיסרנו יה שגם היסורים שהם לתועלת העברת הרע הוא מבחי' י"ה וכידוע שהיסורים הם לתועלת הפרדת הרע.**

فبما أن ثمة تنقيات لفصل الشر، وهذا يتم بواسطة قوى الشدة (**גבורות**, gevuros)، قيل في هذا: (المزامير 94) «طوبى للرجل الذي تؤدّبه **יה**»؛ فحتى الآلام، التي غايتها إزالة الشر، هي من مستوى اسم **יה**؛ وكما هو معروف، فإن الآلام غايتها فصل الشر.

כי הקליפות נמשלים לעלוקה שכשמוצצת דם אזי מיד מתה וז"ש [וזהו שכתוב] (משלי ל) **לעלוקה שתי בנות.**

فإن القشور (**קליפות**, kelipos) شُبّهت بالعلقة، التي تموت فور أن تمتص الدم؛ وهذا هو معنى ما قيل (الأمثال 30): «للعلقة ابنتان».

וזהו ג"כ ענין שעיר המשתלח. וכן וישלח יעקב וגו' מנחה לעשו אחיו עזים מאתים כו' שבזה שנותן לו חלקו הוא מפרידו.

وهذا أيضاً هو شأن التيس المُرسَل. وكذلك: «وأرسل يعقوب» وما إلى ذلك، «هدية إلى عيسو أخيه: مئتي عنزة» وما إلى ذلك؛ فبإعطائه نصيبه يفصله.

וכך צ"ל לאחר שכבר טעם האדם מעה"ד [מעץ הדעת] **ונתערב ברע אזי צריך לבירורי'** [לבירורים] **עד שיפרידו ע"י שיקחו כל נצוצי קדושה שבו כו'.**

وهكذا أيضاً، بعد أن يكون الإنسان قد ذاق بالفعل من شجرة المعرفة واختلط بالشر، لا بد من تنقيات حتى يُفصل الشر، وذلك باستخراج جميع شرارات القداسة فيه، وما إلى ذلك.

וכ"ז [וכל זה] **הוא ע"י החכ'** [החכמה] **שבחכ'** [שבחכמה] **אתבררו. לפי שיש בה גם בחי' גבורות להיות תיסרנו יה וכמ"ש** (דברים ח) **כאשר ייסר איש את בנו כו'.**

وكلّ هذا إنما يتمّ بواسطة الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، إذ «بالحكمة تتمّ تصفيتهم»، لأن فيها أيضًا مستوى قوى الشدة (**גבורות**, gevuros)، لكي يكون فيها معنى «تؤدّبه يا **יה**»، وكما هو مكتوب (**דברים 8**): «كما يؤدّب الرجل ابنه»، إلخ.

משא״כ בחינת כתר שלמעלה מחכמה הוא רחמים פשוטים וכחשיכה כאורה ולכן פן ישלח ידו ולקח גם מעה״ח [מעץ החיים] **ואז וחי לעולם מאחר דאם צדקת מה תתן לו כו׳**

أما مرتبة التاج (**כתר**, Keser)، التي تعلو الحكمة، فليست كذلك؛ إذ هي رحمة محضة، و«الظلمة كالنور». ولذلك [قال]: «لئلا يمدّ يده ويأخذ أيضًا من شجرة الحياة»، ثم «يحيا إلى الأبد»، إذ «إن كنت بارًّا، فماذا تعطيه؟»، إلخ.

ולפי שהוא מבחי׳ פנימית וא״כ הרע קשור ואדוק בו ויהי׳ [ויהיה] **גם לו קיום ולא זו היא הכוונה כנ״ל.**

ولأنه من المرتبة الباطنية، يكون الشرّ مرتبطًا به وملتصقًا به، فيكون له هو أيضًا وجود؛ وهذا ليس هو المقصود، كما شُرح أعلاه.

10 **וכמ״ש בזוהר גבי רבי אחא מכפר טרשא שכיפר בקטורת על מקום שהיה הנגף שם ואמרו לו שלא הועיל כי עדיין בחיובא אשתכח. בשלמא אם היו עושין תשובה כו׳.**

كما ورد في الزوهار (**זהר**) بشأن الحاخام أحا (**רבי אחא**) من كفار ترشا، الذي كفّر بالبخور عن موضع حلّ فيه الوباء، فقالوا له إن ذلك لم ينفع، لأنهم «لا يزالون في حال استحقاق العقوبة»؛ «كان الأمر ليكون حسناً لو أنهم تابوا» (**תשובה**, teshuvah)، إلخ.

ולכן מיד וישלחהו מג״ע [מגן עדן] **לעבד את האדמה אשר לקח משם.**

ولذلك أخرجه فوراً من جنة عدن ليعمل الأرض التي أُخذ منها.

דהיינו עבודת הבירורים ע״י זריעה חרישה וקצירה ואח״כ באכלו ממנו ואו׳ [ואומר] **אחד ואהבת הוא מברר ומעלי׳** [ומעלה] **כו׳.**

أي عمل التصفية من خلال البذر والحرث والحصاد؛ وبعد ذلك، حين يأكل منه ويقول «واحد» و«وأحبب»، فإنه يصفّيه ويرفعه [أي الطعام]، إلخ.

11 **ואז צריך לילך ממש על האדמה אשר לקח משם ושמה יאכל ושמה יברר הבירורים.**

وعندئذٍ يجب عليه أن يمشي فعلاً على الأرض التي أُخذ منها، وهناك يأكل، وهناك يجري التنقيات.

אך צ״ל איך היה מתחלה כוונתו ית׳ כשלא ידע האדם מטו״ר [מטוב ורע] **כלל מאחר שיש מציאת הרע בעולם א״כ איך יתבררו הבירורים שזה צ״ל ע״י האדם.**

لكن ينبغي أن نفهم: ما كانت نيته الأصلية، تعالى، حين لم يكن الإنسان يعرف الخير والشر مطلقاً؟ وبما أن الشر موجود في العالم، فكيف كانت التنقيات ستتم، وهي مما يجب أن ينجزه الإنسان؟

אך הענין כי אז היה באופן אחר ממש שלא בדרך מלחמה אלא ע״ד מ״ש ויניחהו בג״ע [בגן עדן] **לעבדה זה רמ״ח מ״ע** [מצות עשה] **להמשיך אור א״ס בג״ע** [בגן עדן]

لكن الأمر هو أن ذلك كان حينئذٍ على نحو مختلف تماماً، لا بطريق الحرب، بل على غرار ما كُتب: «ووضعه في جنة عدن ليعملها»؛ وهذه هي الوصايا الإيجابية (**מצוות עשה**, mitzvos)، وعددها 248، لكي يجذب النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) إلى جنة عدن.

וע״י רבוי התגלות האור ממילא יתעלו נצוצי קדו׳ [קדושה] **שנפלו ונתערבו ברע ויהיו נכללים בתוך האורות עליונים שימשיך האדם כנר בפני האבוקה**

ومن خلال وفرة انكشاف النور، كانت شرارات القداسة التي سقطت واختلطت بالشر ترتقي من تلقاء ذاتها، وتُستوعب في الأنوار العلوية التي كان الإنسان يجذبها إلى الأسفل، كشمعة أمام مشعل.

שאם האבוקה קטנה אזי נר הסמוך לה יוכלל בה ואם ירחיקוהו מעט לא יתכלל בה מפני שהאבוקה קטנה. אבל אם תהיה האבוקה גדולה אזי אע״פ [אף על פי] **שיהיה הנר רחוק יהיה מתכלל בה.**

فإذا كان المشعل صغيراً، اندمجت فيه شمعة قريبة منه؛ أما إذا أُبعدت عنه قليلاً، فلا تندمج فيه، لأن المشعل صغير. لكن إذا كان المشعل كبيراً، فإن الشمعة تندمج فيه حتى لو كانت بعيدة عنه.

12 **וע״ד שהיה בזמן שבהמ״ק** [שבית המקדש] **היה קיים שהרי ארז״ל** [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים דהיינו להעלות נצוצות ומה היה נעשה אם לא חטאו ולא היו גולים.**

وهذا شبيه بما كان عليه الأمر في زمن قيام الهيكل المقدس. فقد قال حكماؤنا، **ז״ל**: «لم يُنفَ بنو إسرائيل إلا لكي ينضمّ إليهم مزيدٌ من المعتنقين لليهودية»، أي لكي تُرفع الشرارات. فماذا كان سيحدث لو أنهم لم يخطئوا ولم يُنفَوا؟

אלא ע״כ צ״ל שאז היו נכללים הנצוצות ממילא כנר בפני האבוקה כמו נעמה העמונית וכן כל העמים באו לשמוע חכמת שלמה וכמ״ש במלכת שבא כו׳.

بل لا بدّ أن نقول إن الشرارات كانت آنذاك تندمج فيه من تلقاء نفسها، كما تندمج الشمعة أمام المشعل؛ ومثل ذلك نعمة (**נעמה**) العمونية. وكذلك جاءت جميع الأمم لتسمع حكمة سليمان (**שלמה**)، كما كُتب عن ملكة سبأ، وما إلى ذلك.

והיינו לפי שאז היה אבוקה גדולה עד״מ ע״כ ממילא מתכללים בה הנצוצות ואם היה נמשך בהמ״ק [בית המקדש] **כן יותר היו כולם מתבררים עד״ז**

وذلك لأن المشعل كان آنذاك عظيماً، على سبيل التشبيه؛ ولذلك كانت الشرارات تندمج فيه من تلقاء نفسها. ولو استمر وجود الهيكل على تلك الحال مدة أطول، لتُنقّيت الشرارات كلها على هذا النحو،

וכמ״ש לע״ל [לעתיד לבוא] **(צפניה ג׳) אז אהפוך אל עמים שפה ברורה כו׳. והלכו גוים לאורך כו׳.**

كما كُتب عن زمن المستقبل (صفنيا 3): «فحينئذٍ أُحوّل إلى الشعوب لغةً واضحة (**ברורה**, berurah)»، وما إلى ذلك، و«وتمشي الأمم في نورك»، وما إلى ذلك.

וכך היה ענין האדם כשלא היה חוטא שהיה כולו קדוש כי גם גופו נלקח ממקום המזבח וממנו נעשו רמ״ח אבריו בלול בשמן כו׳

وهكذا كان شأن الإنسان حين لم يكن قد أخطأ: كان مقدساً بكليته، إذ إن جسده أيضاً أُخذ من موضع المذبح، وصُنعت منه أعضاؤه الـ248، «مخلوطة بالزيت»، وما إلى ذلك.

והיה עומד בג״ע [בגן עדן] **ושם היה מוסיף אורות וממילא היו הקליפות כלים ע״י שהיו הנצוצי קדושה כלים מהם אבל הדבר היה שלא ע״י מלחמה כו׳.**

وكان واقفاً في جنة عدن، ويزيد هناك الأنوار؛ ومن تلقاء نفسها كانت القشور (**קליפות**, kelipos) تزول، إذ كانت شرارات القداسة تُستخرج منها. لكن الأمر لم يكن يجري عن طريق الحرب، وما إلى ذلك.

משא״כ אחר שחטא אזי צ״ל הבירורים ע״י עבודה ומלחמה שעת צלותא שעת קרבא כנ״ל וצריך לירד אל מקום הקליפות ושם יבררם וזהו את האדמה אשר לקח משם.

أما بعد أن أخطأ، فلا بدّ أن تتمّ التنقيات بالعمل والحرب: «وقت الصلاة وقت معركة»، كما ذُكر أعلاه؛ وعليه أن يهبط إلى موضع القشور وينقّيها هناك. وهذا هو معنى «الأرض التي أُخذ منها».

13 **ובזה יובן גם מה שהנחש ידע מזה. כי הנה אדה״ר** [אדם הראשון] **עצמו שהיה כולו קדוש למעלה מעה״ד** [מעץ הדעת] **טו״ר** [טוב ורע] **לא ידע ממציאת הרע כלל כנ״ל.**

وهذا يوضح لنا أيضًا كيف عرفت الحية ذلك. فآدم الأول (**אדם הראשון**)، الذي كان هو نفسه مقدسًا بكليته، وفوق شجرة معرفة الخير والشر، لم يعرف بوجود الشر مطلقًا، كما شرحنا أعلاه.

אבל הנחש שהוא עצמו נלקח מבחי׳ עה״ד [עץ הדעת] **טו״ר** [טוב ורע] **וידע מזה וידע שמה שצוה לאדם שלא יאכל ממנו היה בכדי שלא יהיה לו ידיעה ברע כלל שלא יצטרך לכנוס עמו במלחמה כלל.**

أما الحية، التي كانت هي نفسها مأخوذة من مستوى شجرة معرفة الخير والشر، فقد عرفت ذلك؛ وعرفت أن [أمر ה׳] لآدم ألا يأكل منها كان كيلا تكون له معرفة بالشر مطلقًا، فلا يحتاج إلى الدخول في حرب معه مطلقًا.

וחרה לו מאד על שכ״כ [שכל כך] **נשמרים ממנו אף שלא לידע ממנו שלא יכשל בו והשיא עצות בנפשו שמוטב לו שיכנס האדם בזה ויהיה מלחמה ואז פעמים שיגבור גם הוא וכמ״ש** (קהלת ח) **עת אשר שלט האדם באדם כו׳ משלא ידע האדם מזה כלל**

وقد اغتاظت جدًا لأنهم يتحصنون منها إلى هذا الحد، حتى إنهم لا يريدون معرفتها، لئلا يتعثروا بها؛ وأضمرت في نفسها أن الأفضل لها أن يدخل الإنسان في هذا المجال، فتقوم حرب، إذ ستغلب هي أيضًا أحيانًا، كما هو مكتوب (**קהלת** 8): «وقت يتسلط فيه الإنسان على الإنسان»، إلخ؛ بدلًا من ألا يعرف الإنسان بهذا مطلقًا؛

ואז יהיה הטוב המעורב בו נכלל באדה״ר [באדם הראשון] **כנר בפני האבוקה והוא ימות ויפסד לגמרי ובא בערמומית לחוה**

فعندئذٍ يُمتص الخير الممتزج فيها في آدم، كما تُمتص الشمعة أمام المشعل، وتموت هي وتفنى تمامًا. ولذلك جاءت إلى حواء (**חוה**) بمكر،

וכמ״ש (בפר״א [בפרקי דרבי אליעזר] **פי״ג) בא ס״מ** [סמאל] **ורכב על הנחש כו׳. ואמר כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו וגו׳ והייתם כאלקים ידעי טו״ר** [טוב ורע]**.**

كما جاء في (Pirkei deRabbi Eliezer، الفصل 13): «جاء سمائيل وركب على الحية»، إلخ. وقالت: «لأن **ה׳** يعلم أنه في يوم أكلكم منه»، إلخ، «تصيرون مثل **ה׳**، عارفين الخير والشر».

וכן הוא עפ״י [על פי] **האמת ולא אמר שקר כנ״ל רק שבערמה דבר זה כי הוא אמר והייתם כאלקים למעליותא. אבל באמת זהו חסרון.**

وهذا صحيح في واقع الأمر، ولم تقل الحية كذبًا، كما شرحنا أعلاه؛ وإنما قالت ذلك بمكر، إذ عرضت قولها «تصيرون مثل **ה׳**» على أنه ميزة، بينما هو في الحقيقة نقص.

אף שיהי׳ [שיהיה] **יודע טו״ר** [טוב ורע] **כאלקים הנה למעלה אין זה פוגם כלל אף שיודע טו״ר** [טוב ורע] **מ״מ הרע נבדל לפי שלמעלה הוא בחי׳ מקיף משא״כ אם האדם שהוא מבחי׳ פנימי יהי׳** [יהיה] **יודע מטו״ר** [מטוב ורע] **לו יהי׳** [יהיה] **הדבר מזיק כנ״ל:**

فمع أنه سيعرف الخير والشر مثل **ה׳**، فإن ذلك لا يشكل أي عيب في الأعلى؛ إذ مع أن الخير والشر معلومَان، يظل الشر منفصلًا، لأن ما في الأعلى من مرتبة الإحاطة. أما الإنسان، وهو من مرتبة الباطن، فإذا عرف الخير والشر، أضرّه ذلك، كما شرحنا أعلاه:

14 **בלק״ת** [בלקוטי תורה (להאריז״ל)] **מהאר״י** [מהאלקי רבי יצחק] **ז״ל** [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] **נת׳** [נתבאר] **הענין שאדה״ר** [שאדם הראשון] **היה הולך בהיכלות כי בחי׳ אדם היה למעלה גם מרשב״י** [מרבי שמעון בר יוחאי] **כי היה בערך אחר ממש שהרי היה יציר כפיו של הקב״ה.**

في ليكوتي توراه (**לקוטי תורה**) للأريزال (**האריז״ל**)، عليه الرحمة، يُشرح أمر مشي آدم الأول (**אדם הראשון**) في الأبهاء (**היכלות**, heichalos)، إذ كان مستوى آدم أعلى حتى من الحاخام شمعون بار يوحاي (**רבי שמעון בר יוחאי**)، لأنه كان من مرتبة مختلفة تمامًا، إذ كان من صنع يد **ה׳**.

ובהיכלות הטומאה לא רצה להביט כלל והשיאו הנחש שעכ״פ [שעל כל פנים] **יביט מה יש בהם ועי״ז נכשל ונפל בתאוה אליהן.**

لم يرد أن ينظر مطلقًا إلى أبهاء النجاسة؛ فأغواه الحيّة بأن ينظر، على الأقل، إلى ما فيها، ومن خلال ذلك تعثّر وسقط في اشتهائها.

וכן שמעתי מהק׳ [מהקדוש] **ר׳** [רבי] **אברהם בן הה״מ** [הרב המגיד] **ז״ל** [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] **ע״פ ויט יהודה עד איש עדולמי ושמו חירה שמחמת מעשה דיוסף אזי ויט.**

وهكذا سمعت أيضًا من الحاخام المقدس إبراهيم (**אברהם**)، ابن الماغيد من مزريتش (**המגיד ממעזריטש**)، عليه الرحمة، في تفسير [الآية]: «فمال يهوذا (**יהודה**) إلى رجل عدلامي، اسمه حيراه (**חירה**)»: إنه بسبب واقعة يوسف (**יוסף**)، لذلك «مال».

פי׳ ויט היינו שנטה למטה בהיכלות הקליפות עד איש עדולמי כדי להעלות נצוצות משם וזהו ענין הכוונה דנפילת אפים כו׳:

ومعنى «مال» أنه انحنى إلى أسفل، في أبهاء القشور (**קליפות**, kelipos)، «إلى رجل عدلامي»، لكي يرفع الشرارات (**ניצוצות**, nitzotzos) من هناك؛ وهذا هو معنى القصد في الوقوع على الوجه (**נפילת אפים**, nefilas apayim)، وما إلى ذلك.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

This edition contains the Hebrew text وthe English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot’s notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/bereishis/7/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق